

 Den här artikeln kan bara du som prenumererar läsa.

Hemliga bergrummet i Munkedal – här skulle försvaret av Bohuslän ledas vid kärnvapenkrig

Munkedal • För en spottstyver köpte Anders Karlsson i Munkedal mark av Fortifikationsverket. På köpet fick han ett hemligt bergrum – en radiosambandscentral, byggd i två våningar med 180 rum. Men det är bara början. Inne i urberget gömmer sig något mer – en tidigare topphemlig anläggning där försvaret av Bohuslän kunde styras – isolerat från omvärlden och skyddat från bomber. Bohusläningen tog rygg på Anders Karlsson, in i berget Greger B380.

Text: Ulf Blomgren, Andreas Engblom & Henrik Lundbjörk
Uppdaterad: 2025-08-28 Publicerad: 2025-05-24

Reportaget publicerades första gången den 24 maj 2025.

En fuktig luft möter besökaren och ett totalt mörker som skulle göra promenaden in i berget omöjlig om man inte har lampor med sig.

När ljuset faller på väggarna i den väldiga anläggningen kan man se att de flesta av de 180 rummen är numrerade. Ett virrvarr av gångar och rum, fördelade på två våningar, sträcker sig 100 meter in i berget.

– Det var en dröm att komma in i den här hemliga anläggningen. En sån upplevelse att det är svårt att beskriva, säger Anders Karlsson.

I början av 2000-talet gjorde Anders Karlsson affär med Fortifikationsverket och fick ett bergum som han bland annat tänkt använda till förvaring. Bild: Henrik Lundbjörk 1/1

Han har själv vuxit upp i närheten av berget i Kvistrum vid Saltkälleffjorden i Munkedal. Som barn hade han sett fordon och militärer passera ut och in i berget. Detta väckte tidigt hans intresse och när tillfället dök upp slog han till. För 42 000 kronor köpte han fastigheten av Fortifikationsverket.

– Jag köpte mark och kom på så vis över berget och fick idén att försöka slå mynt av detta.

Försvarsmakten lämnade och murade igen

Det har gått 20 år sedan Anders Karlsson köpte det tidigare topphemliga bergummet. På den tiden hade staten bergum till salu lite varstans i landet. Sverige hade haft fred i 200 år, efterkrigstiden var till ända och kalla kriget med rädsla för kärnvapenkriser bedömdes vara över. Under en serie av år monterades försvaret successivt ner.

Några månader efter affären med staten, började han sin mödosamma väg inåt i berget. 2004 hade Anders Karlsson öppnat hela den del av berget som hyste en avancerad militär kommunikationscentral, Älvsborgs Radio.

– Rummen var rensade men här inne låg ändå mängder av bråte kvar som man bara hade lämnat kvar när bergummet stängdes och allt murades in, berättar Anders Karlsson.

Anders Karlsson äger bergrummet i Kvistum, Munkedal som han köpt av Fortifikationsverket. Anläggningen har den militära beteckningen Greger. Bild: Henrik Lundbjörk

1/4

Genom betongtrappor kan man ta sig mellan stationens två våningar. En tunnel vid sidan av har fungerat som nödutgång. I väggarna i bergrummet finns insprängda tankar för diesel och för färskvatten. Ett större rum har varit matsal, andra lite större rum har hyst radioutrustning och annat material. Men många har varit bostäder åt de som jobbade här inne – 40 personer, enligt Anders Karlssons obekräftade uppgifter.

I många år har Anders Karlsson tillsammans med en kaféägare i Munkedal bjudit in grupper med besökare, för att berätta om radiostationen och föreläsningarna har varvats med en lång promenad inne i berget.

Anders Karlsson samlar grupper av intresserade som vill titta in i berget: "Det är intressant att det kommer såpass många som uppger att de själva jobbat inne i berget på mina föreläsningar", säger han. Bild: Ulf Blomgren

1/2

Greger stod klart 1962

Men Anders Karlsson är säker på att radiostationen bara är en liten del av vad som gömmer sig inne i urberget. Mycket talar för att det finns ytterligare en anläggning – ett väldigt bergrum som skulle hysa såväl militär som civil ledning i händelse av ett storkrig.

– Jag berättar om den historia jag forskat fram eller har fått med mig så att säga med modersmjölken. Innanför och under radiostationen finns ett många gånger större bergrum där man under kalla kriget kunde hysa flera tusen personer, regeringen och diverse viktiga positioner inom försvaret, samt ledningen av landet, säger han.

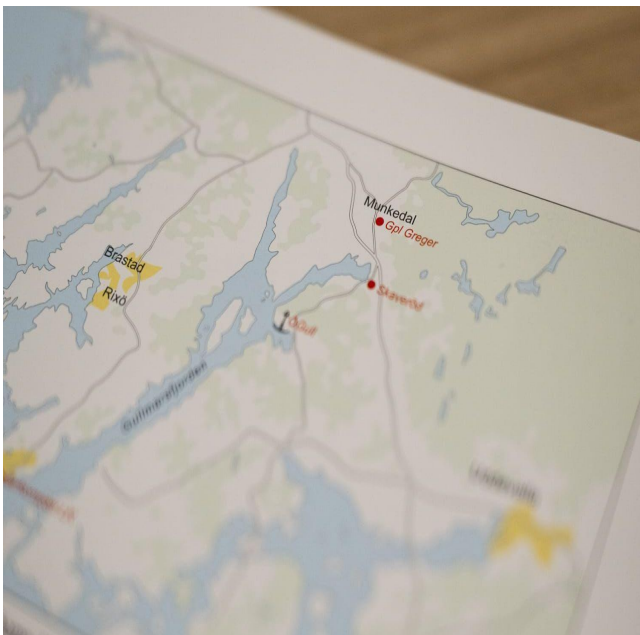

Anders Karlsson äger en del av bergrummet i Kvistrum, Munkedal som han köpt av Fortifikationsverket. Bild: Henrik Lundbjörk

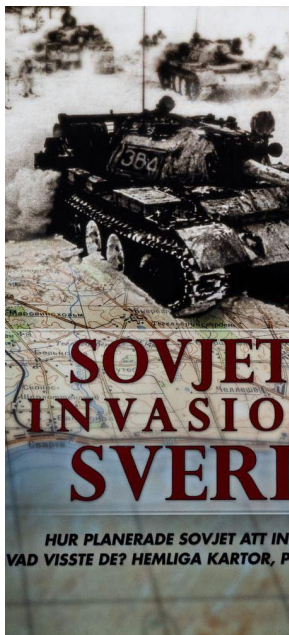
1/1

Försvarsanläggningen i Munkedal sträcker sig omkring 70 år tillbaka i tiden. 1957 förändrades marinens organisation på västkusten och chefen för det nybildade Marinkommando väst flyttade in i sin nya skyddade ledningsplats i Munkedalsområdet, framgår av dokument sparade av Försvarets historiska telesamlingar. Året därpå beslutades att Älvsborgs radio skulle placeras i närheten av kommandochefen.

I Marinkommando västs kronologi över sin verksamhet på västkusten står det att ledningen för marinkommandot ”behövde mot bakgrund av hotutvecklingen en ny krigsstabsplats och för det ändamålet färdigställdes 1962 en berganläggning vid Munkedal i mellersta Bohuslän. Dit lokaliserades även kustradiostationen Älvsborgs radio med sändarannex ute på Skaftö”.

Berget Greger i Munkedal utmärkt på en karta i boken "Sovjetisk invasion av Sverige". Bild: Henrik Lundbjörk

1/6

Älvsborgs radio fyllde en viktig funktion genom att vara länken mellan militärens fartyg ute på havet, och ledningen i land. Från mitten av 70-talet och fram till omkring 2000 ska radiotrafiken med Sveriges FN-förband ha gått härifrån.

Försvarets hemliga bergum

Under cirka 40-års tid, från 1960-talet till 2000-talet, utgjorde militära bergum en viktig del i försvaret av Sverige. Byggnatione... ▼

”Mitt berg rymmer många hundra tusen kvadratmeter”

När Försvarsmakten i början av 2000-talet lämnade berget i Munkedal, som hade fått namnet Greger B380, plomberades ingångarna till den hemliga anläggningen. Exakt vad som finns inne i berget är det få som vet, men utifrån militär dokumentation framgår att Greger har varit en så kallad ”gemensam stabsplats”, i första hand för marinen.

En skyddad bas för både militär och civil ledning, varifrån de skulle kunna styra delar av totalförsvaret av Sverige, isolerade från omvärlden och skyddade från såväl kärnvapen som kemiska stridsmedel.

Det florerar mycket rykten och obekräftade uppgifter om bunkern i Munkedal. Bland annat sägs att de svenska storspionerna Sovjetunionen, Stig Wennerströms och Stig Bergling, ska ha lämnat information till dåvarande Sovjetunionen om anläggningen. Bild: Henrik Lundbjörk

1/4

Anders Karlsson tror att det fanns plats för flera tusen personer i berget och att det även skulle fungera som tillflyktsort för viktiga personer i samhället, som riksdagsledamöter och till och med kungafamiljen.

– Jag vet ju att mitt berg rymmer många hundra tusen kvadratmeter bergrum till, som jag ännu inte kommit in i, säger Anders Karlsson.

Att få detta verifierat är ännu svårt, trots att det har gått många år sedan det kalla kriget pågick.

Under de två decennier som passerat sedan han köpte anläggningen har Anders Karlsson hunnit kartlägga vart och ett av de 180 rummen. Bild: Henrik Lundbjörk

Ingen riksbunker

Svensk fortifikationshistorisk förening en intresseorganisation för historiska befästningar. Föreningens ordförande Göran Mossberg säger att det stora bergrummet i Munkedal är ett av flera liknande skyddade ledningsbunkrar.

– I militära stabsbergrum som till exempel Munkedals, fanns det funktioner som akutsjukvård, säger han till Bohusläningen.

Riksbunkerberg

Om den så kallade riksbunkern, eller snarare riksbunkrarna, finns det inte mycket information. Det handlar om ett antal ytterst ...

Men han menar att det inte har varit frågan om hela sjukhus och att de hemliga bergrummen omgärdas av mycket rykten.

– Munkedal var inget riksbunkerberg och låg inte heller i eller i närheten av högkvarterzonen, säger han.

Ägaren Anders Karlsson vill ha svar på vilka hemligheter Greger döljer. Hans nästa stora projekt är att ta sig djupare in – till de utrymmen som fortfarande finns i urberget.

– Jag kommer att gå in där och då får alla se en fantastisk stor berghåla, som sträcker ända upp till Munkedals bruk, säger Anders Karlsson.

– Lyckas vi är tanken att sedan använda hela bergets innandöme som ett försvarsmuseum i framtiden.

Nästa stora projekt för Anders Karlsson är att ta sig in i de ännu dolda utrymmena, med förhoppningen att kunna öppna ett museum. Bild: Henrik Lundbjörk

Ulf Blomgren

ulf.blomgren@bohuslaningen.se

Andreas Engblom

andreas.engblom@bohuslaningen.se

Bild:

Henrik Lundbjörk

henrik.lundbjork@bohuslaningen.se